

L'abreviatura dels ordinals

Fem servir els numerals ordinals per a expressar l'ordre de col·locació, aparició o prioritat dins d'una sèrie numèrica.

Els ordinals tenen flexió de gènere i nombre, és a dir, tenen forma masculina i femenina, i singular i plural. Quan utilitzem les seves abreviatures, també hem de conservar aquesta flexió.

gomolach / shutterstock.com

Singular

L'abreviatura dels nombres ordinals en singular es forma afegint a la xifra l'última lletra de la paraula sencera.

L'abreviatura dels femenins sempre acaba igual (amb la terminació *-a*). En canvi, la terminació dels masculins varia en *primer (1r)*, *segon (2n)*, *tercer (3r)* i *quart (4t)*, i a partir de *cinquè (5è)*, la terminació és sempre la mateixa (*-è*).

És optatiu acabar l'abreviatura amb un punt (*4t.*), tot i que es recomana d'utilitzar el símbol (*4t*), que es diferencia de l'abreviatura perquè no porta punt.

Tot i que no és tan habitual, també és possible utilitzar les lletres volades en les abreviatures dels nombres ordinals. En aquest cas, cal escriure l'ordinal amb un punt entre la xifra i la lletra volada.

2. ⁿ (<i>segon</i>)	4. ^{ts} (<i>quarts</i>)
2. ^a (<i>segona</i>)	4. ^{es} (<i>quartes</i>)

Hi ha ordinals que presenten una segona forma presa directament del llatí, com ara *quint*, *sèptim*, *octau* o *vigèsim*. En general, són preferibles les formes corresponents acabades en *-è* (*cinquè*, *setè*, *vuitè* o *vintè*).

Plural

Els ordinals plurals s'abreugen escrivint la xifra corresponent seguida de les dues últimes lletres de la paraula sencera. En els plurals, l'abreviatura dels femenins també acaba sempre igual (-es).

<i>Numerals ordinals</i>	<i>Abreviatures</i>			
primer, primera, primers, primeres	1r	1a	1rs	1es
segon, segona, segons, segones	2n	2a	2ns	2es
tercer, tercera, tercers, terceres	3r	3a	3rs	3es
quart, quarta, quarts, quartes	4t	4a	4ts	4es
cinquè, cinquena, cinquens, cinquenes	5è	5a	5ns	5es
sisè, sisena, sisens, sisenes	6è	6a	6ns	6es
quaranta-tresè, quaranta-tresena quaranta-tresens, quaranta-tresenes	43è	43a	43ns	43es
centè, centena, centens, centenes	100è	100a	100ns	100es

Cal tenir en compte que els ordinals mantenen els guionets dels cardinals corresponents, respectant la norma D-U-C (desenes-unitats-centenes).

vint-i-tresè (23è)	vint-i-tresena (23a)	vint-i-tresens (23ns)	vint-i-tresenes (23es)
quaranta-vuitè (48è)	quaranta-vuitena (48a)	quaranta-vuitens (48ns)	quaranta-vuitenes (48es)
tres-centè (300è)	tres-centena (300a)	tres-centens (300ns)	tres-centenes (300es)

Quan l'ordinal s'expressa amb xifres romanes, no es fa servir cap marca d'abreviació i no s'escriu cap lletra a continuació de la xifra.

I Jornada del Cicle Local de l'Aigua
III Fira d'Economia Verda i Circular
IX Jocs del Mediterrani

Si els numerals ordinals abreujats apareixen en un text escrit en majúscules, la lletra o les lletres de l'abreviatura es continuen escrivint en minúscula.

1r CONGRÉS DE MERCATS MUNICIPALS
3a TROBADA NACIONAL DE DADES OBERTES

Apostrofació

Els articles *el* i *la* i la preposició *de* només s'apostrofen davant de *onzè* (11è) i *onzena* (11a), igual que si estiguessin escrits amb lletres.

L'11a clàusula del contracte

Inscripcions a l'XI Jornada sobre Llengua i Societat

Comença l'XI Congrés Internacional de Salut Digital

Les abreviatures són útils en contextos en què l'espai és limitat (capçaleres, llistes, peus de pàgina...), però en el cos d'un document cal optar, en general, per les formes sense abreujar.

